

Anonimizált változat

Fordítás

C-350/24 – 1

C-350/24. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. május 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. május 3.

Felperes:

HJ

Alperes:

Crédit agricole Corporate & Investment Bank

[omissis]

COUR DE CASSATION (semmtőszék, Franciaország)

[omissis]

TELJES ÜLÉS

2024. május 3-i nyilvános tárgyalás

- Az Európai Unió Bíróságához intézett előterjesztés
- Az eljárás felfüggesztése

[omissis]

FRANCIA KÖZTÁRSASÁG

A FRANCIA NÉP NEVÉBEN

A TELJES ÜLÉSBEN eljáró COUR DE CASSATION (semmitőszék) 2024.
MÁJUS 3-I ÍTÉLETE

HJ, lakóhelye: [omissis] Courbevoie [(Franciaország)], felülvizsgálati kérelmet [omissis] terjesztett elő [omissis] a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) által [omissis] a HJ és a Crédit agricole Corporate & Investment Bank részvénytársaság, székhelye: [omissis] Montrouge [(Franciaország)], a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél közötti jogvitában 2021. május 27-én hozott ítélettel szemben.

2023. október 18-i ítéletével a Cour de cassation (semmitőszék) szociális tanácsa úgy határozott, hogy a felülvizsgálati kérelem vizsgálatát a teljes ülés elé utalja.

[omissis]

[omissis] *[Eljárási elemek]*

a teljes ülésben eljáró Cour de cassation (semmitőszék) [omissis] *[Eljárási elemek]* a törvénynek megfelelő tanácskozást követően meghozta a jelen ítéletet.

A tényállás és az eljárás

- 1 HJ-t a Crédit agricole Corporate & Investment Bank (CACIB) egy 2007. január 17-én kelt szerződéssel alkalmazta. Utoljára az ügyfélinformációs rendszerekkel foglalkozó alkalmazotti munkakör töltött be az Egyesült Királyságban, majd 2013. augusztus 28-tól betegszabadságon volt.
- 2 E szerződésre az Egyesült Királyság joga az irányadó.
- 3 Mivel HJ úgy vélte, hogy nem alapuló hátrányos megkülönböztetés és lelki zaklatás érte, 2013. szeptember 23-án a conseil de prud'hommes-hoz (munkaügyi bíróság) fordult különböző összegeknek a munkaszerződés teljesítése és kártérítés címén történő megfizetése érdekében.
- 4 2019. június 26-i ítéletében a conseil de prud'hommes (munkaügyi bíróság) elutasította a kérelmeit.
- 5 2021. május 27-i ítéletében a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság) megállapította, hogy HJ nem mutatott be olyan elsődleges tényeket, amelyeket releváns körülményként figyelembe lehetne venni, és amelyekből az Equality Act 2010 (az egyenlő bánásmódról szóló 2010. évi törvény) 13–19. és 136. cikke értelmében hátrányos megkülönböztetésre lehetne következtetni. Azt is megállapította, hogy az ugyanezen törvény 26. cikke értelmében vett, hátrányos megkülönböztetéssel okozott zaklatás és az ugyanezen törvény 27. cikke értelmében vett megtorlás fennállása nem nyert bizonyítást.
- 6 HJ felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A jogalapok összefoglalása

- 7 HJ azt kifogásolja, hogy a [megtámadott] ítélet elutasította a többek között annak megállapítására irányuló valamennyi kérelmét, hogy őt nemen alapuló hátrányos megkülönböztetés, hátrányos megkülönböztetéssel okozott zaklatás, valamint megtorlás érte.
- 8 HJ lényegében azt állítja, hogy a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) azáltal, hogy az általa hivatkozott hátrányosan megkülönböztető helyzetek egymást követő vizsgálatát követően megállapította, hogy HJ nem mutatott be olyan elsődleges tényeket, amelyeket az Equality Act 2010 értelmében vett hátrányos megkülönböztetés megállapításához releváns körülményként figyelembe lehetne venni, az Equality Act 2010 olyan értelmezése alapján határozott, amely nem áll összhangban a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 19. cikkével, amely a tények átfogó értékelésére kötelezi a bíróságot annak meghatározása érdekében, hogy azokból hátrányos megkülönböztetésre lehet-e következtetni.
- 9 HJ ezenkívül arra hivatkozik, hogy jóllehet a benyújtott iratokból kitűnik, hogy a társaságon belül a külföldön dolgozó munkavállalók főként férfiak voltak, a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) úgy ítélte meg, hogy ez az egyetlen adat a nők külföldi munkavégzésre való jelentkezésével kapcsolatos bizonyítékok hiányában nem elegendő ahhoz, hogy a nőekkel szembeni hátrányos megkülönböztetésre lehessen következtetni. Úgy véli, hogy azáltal, hogy a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) annak ellenére így határozott, hogy a tényből, hogy a külföldön dolgozó munkavállalók jelentős része férfi volt, közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni, következésképpen a CACIB feladata, hogy bizonyítsa nemzetközi mobilitási rendszere hátrányosan megkülönböztető jellegének hiányát, a cour d'appel (fellebbviteli bíróság), amely a munkavállalóra hárította a hátrányos megkülönböztetés bizonyításának terhét, az Equality Act 2010 olyan értelmezésére támaszkodott, amely nem áll összhangban a 2006. július 5-i 2006/54/EK irányelv 19. cikkével.

Az alkalmazandó elvek és jogszabálysövegek felidézése

I - Az európai uniós jog

- 10 Az [Európai Unió Bírósága] szerint [omissis] a kölcsönös bizalom elve mindegyik tagállamtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat ([omissis] a Bíróság (teljes ülés) 2014. december 18-i 2/13 véleménye, 191. pont, ECLI:EU:C:2014:2454).
- 11 Az európai uniós jog [Bíróság] [omissis] által a Costa ítéletében (1964. július 15-i Costa kontra E.N.E.L. ítélet, 6/64, ECLI:EU:C:1964:66) rögzített és

„alapvetőnek” minősített (1973. október 10-i Variola kontra Amministrazione Italiana delle Finanze ítélet, 34/73, EBHT 981., ECLI:EU:C:1973:101) elsőbbségének elve arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák az uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja a különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (2019. június 24-i Poplawski ítélet, C-573/17, 54. pont, ECLI:EU:C:2019:530).

- 12 Az összhangban álló értelmezés kötelezettsége, amely hozzájárul az európai norma nemzeti normával szembeni elsőbbségének biztosításához, a tagállamok irányelv esetén fennálló azon kötelezettségéből ered, hogy az abban meghatározott eredményeket elérjék, valamint a Szerződés 5. cikke – jelenleg az [EUMSZ] 4. cikkének (3) bekezdése – szerinti azon kötelezettségéből, hogy megtegyenek minden megfelelő általános vagy különös intézkedést e kötelezettség teljesítésének biztosítása érdekében. E kötelezettség egy tagállam valamennyi hatóságára, így a bíróságokra is vonatkozik, és magánszemélyek közötti jogvitában is érvényesül (1984. április 10-i Von Colson és Kamann ítélet, 14/83, 26. pont, ECLI:EU:C:1984:153). Ezt az ítélkezési gyakorlatot azóta következetesen alkalmazzák. Jelenleg az EUMSZ 288. cikkének harmadik bekezdésén alapul (2018. augusztus 7-i Smith ítélet, C-122/17, 39. pont, ECLI:EU:C:2018:631).
- 13 A Bíróság emlékeztet arra, hogy a nemzeti jog összhangban álló értelmezése követelményének vannak bizonyos korlátai, amennyiben nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául (2018. október 4-i Link Logistik NN ítélet, C-384/17, 59. és 61. pont, ECLI:EU:C:2018:810; 2008. április 15-i Impact kontra Minister for Agriculture and Food és társai ítélet, C-268/06, 100. pont, ECLI:EU:C:2008:223).
- 14 A Bíróság ugyanakkor hozzáteszi, hogy az uniós jog valamely irányelv által konkretizált általános elvével, így például a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével kapcsolatos jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak, amely ténylegesen nem képes a nemzeti jogot ezen irányelvnek megfelelően értelmezni, kötelessége azon jogokat védeni és teljes érvényesülésüket biztosítani, amelyeket az uniós jog a magánszemélyek számára biztosít, adott esetben eltekintve a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazásától, amelyek e joggal ellentétesek (2010. január 19-i Küçükdeveci ítélet, C-555/07, 51. pont, EU:C:2010:21; 2016. április 19-i Dansk Industri ítélet (nagytanács), C-441/14, 35. pont, ECLI:EU:C:2016:278).

II - A 2006/54/EK irányelv

- 15 A 2006/54/EK irányelvnek, amely a (2) és (5) preambulumbekkezdésében a Szerződés 2. cikkére és 3. cikkének (2) bekezdésére, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. és 23. cikkére hivatkozik, a célja, hogy a foglalkoztatás és a munkavégzés területén biztosítsa az esélyegyenlőség, valamint a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének végrehajtását. E célból a munkavállalás, a

munkafeltételek és a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerek vonatkozásában tartalmaz az egyenlő bánásmód elvének megvalósítására irányuló rendelkezéseket. Az irányelv rendelkezéseket tartalmaz továbbá annak érdekében, hogy megfelelő eljárások megállapítása révén biztosítsa ezek megvalósításának fokozott hatékonyságát.

16 Ezen irányelv (30) preambulumbekzdése szerint „*a tagállamok feladata az eljárás megfelelő szakaszában a felperes számára kedvezőbb bizonyítási szabályok bevezetése*”. Ugyanezen preambulumbekzdés azt is rögzíti, hogy „*[a] bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok elfogadása jelentős szerepet játszik annak biztosításában, hogy lehetőség nyíljon az egyenlő bánásmód elvének eredményes betartására. A Bíróság határozata értelmében gondoskodni kell annak biztosításáról, hogy a bizonyítás az alperest terheli, amennyiben a megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] valószínűsíthető, kivéve olyan eljárások esetében, amelyekben a bíróság vagy az egyéb illetékes nemzeti hatóság feladata a tények feltárása. Lényeges azonban annak tisztázása, hogy a közvetlen vagy a közvetett megkülönböztetésre [helyesen: hátrányos megkülönböztetésre] utaló tények értékelése a nemzeti jogszabályoknak vagy gyakorlatnak megfelelően továbbra is az illetékes nemzeti szerv feladata.*”

17 Ezen irányelv 19. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A bizonyítási teher

(1) A tagállamok, nemzeti bírósági rendszerükkel összhangban, megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az alperes legyen köteles azt bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg, amennyiben valaki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett és bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozik, amelyekből közvetlen vagy közvetett megkülönböztetésre [helyesen: hátrányos megkülönböztetésre] lehet következtetni.

(2) Az (1) bekezdés nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a felperes számára kedvezőbb bizonyítási szabályokat vezessenek be. [...]”

III - Az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból történő kilépéséről szóló megállapodás

18 A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből (EAK) történő kilépéséről szóló, az Európai Unió Tanácsa által a 2020. január 30-i (EU) 2020/135 határozattal jóváhagyott megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) értelmében az Egyesült Királyság e megállapodás 2020. február 1-jei hatálybalépésének időpontjától kilép az Unióból.

- 19 A megállapodás 126. cikke mindazonáltal előír egy, 2020. december 31-én véget érő átmeneti időszakot, amely alatt az uniós jog alkalmazandó marad az Egyesült Királyságban.
- 20 A megállapodás 127. cikkének (3) bekezdése értelmében „[a]z átmeneti időszak alatt az (1) bekezdésnek megfelelően alkalmazandó uniós jog ugyanolyan joghatással bír az Egyesült Királyságra nézve és az Egyesült Királyságban, mint az Unióban és a tagállamokban, és annak rendelkezéseit az Unióban alkalmazandó módszerekkel és általános elvekkel megegyezően kell értelmezni és alkalmazni”.

IV - Az Equality Act 2010

- 21 Az Equality Act 2010 136. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez a cikk az e törvény megsértésével kapcsolatos valamennyi eljárásra alkalmazandó.

(2) Amennyiben olyan tények állnak fenn, amelyek alapján a bíróság – egyéb magyarázat hiányában – úgy határozhat, hogy valamely személy (A) megsértette az érintett rendelkezéseket, a bíróságnak meg kell állapítania, hogy e jogsértés megtörtént.

(3) A (2) bekezdés azonban nem alkalmazandó, ha A bizonyítja, hogy A nem sértette meg az érintett rendelkezéseket.”

V - A bíróságnak a külföldi jog alkalmazásával kapcsolatos jogkörére vonatkozó nemzeti jog

- 22 A code civil (polgári törvénykönyv) 3. cikke, amelynek alapján a Cour de cassation (semmitőszék) – különös szabályozás hiányában – kidolgozta a francia nemzetközi magánjog elveit, úgy rendelkezik, hogy „[a]z imperatív és a közrendvédelmi rendelkezések mindenkire nézve kötelezőek, aki az ország területén lakik. Az ingatlanokra, a külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokat is beleértve, a francia jog az irányadó. A személyek állapotára, jog- és cselekvőképességére vonatkozó törvények irányadók a francia állampolgárságú személyekre, akkor is, ha külföldön tartózkodnak.”
- 23 E jogszabályszöveg alapján a Cour de cassation (semmitőszék) kimondja többek között, hogy „a valamely külföldi jog alkalmazandó voltát elismerő francia bíróság feladata, hogy akár hivatalból, akár az e jogra hivatkozó fél kérelmére – a felek közreműködésével és adott esetben személyesen – megállapítsa e jog tartalmát, és a vitás kérdésre a külföldi pozitív jognak megfelelő megoldást adjon” ([Cour de] Cassation [semmitőszék], 1. polgári tanács, 2005. június 28. [omissis], Bull. 2005, I, 289. szám; [Cour de] Cassation (semmitőszék), kereskedelmi tanács, 2005. június 28. [omissis], Bull. 2005, IV, 138. szám).

- 24 A Cour de cassation (semmitőszék) úgy határoz, hogy az ügy érdemében eljáró bíróságok önállóan alkalmazzák és értelmezik a külföldi jogot ([Cour de] cassation (semmitőszék), 1. polgári tanács, 1993. január 13. [omissis] Bull. 1993, I, 14. szám).

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének indokai

- 25 A felülvizsgálati kérelem először is azt a kérdést veti fel, hogy az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépése milyen hatással van azon tagállami bíróság feladatára, amelynek az átmeneti időszak lejárta előtt indított bírósági eljárás során alkalmaznia kell az Egyesült Királyság egy uniós irányelvet átültető jogát, ha az eljáró bíróságnak ezen időszak lejárta után kell határozatot hoznia.
- 26 Az Egyesült Királyság ugyanis a tényállás időpontjában (2007. január 17-én aláírt munkaszerződés; 2010 és 2013 között bekövetkezett állítólagos hátrányos megkülönböztetés), de a bírósági eljárás megindításának időpontjában (2013) és a conseil de prud'hommes (munkaügyi bíróság) ítéletének időpontjában (2019) is az Európai Unió tagja volt. Ezzel szemben abban az időpontban, amikor a cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság) a fellebbezésről határozott, azaz 2021. május 27-én az Egyesült Királyság [már] kilépett az Európai Unióból.
- 27 HJ kifejti, hogy a vitatott tényállás időpontjában az Egyesült Királyság még az Európai Unió tagja volt, tehát az uniós jog hatálya alá tartozott, így ezen ország akkor hatályos belső jogát az uniós jogból eredő szabályokkal összhangban kell értelmezni, mégpedig függetlenül attól, hogy akkor, amikor a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) határozott, a brit bíróság már nem terjeszthetett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé. Hozzáteszi lényegében, hogy még ha feltételezzük is, hogy ez a sajátosság mentesítheti a brit bíróságot az összhangban álló értelmezésre vonatkozó kötelezettsége alól, a francia bíróságot továbbra is terheli ilyen kötelezettség, amennyiben az Európai Unió egy tagállamának a vitatott tényállás idején hatályos nemzeti jogát kell alkalmaznia.
- 28 A CACIB lényegében azt állítja, hogy nem a Cour de cassation (semmitőszék) feladata, hogy ő maga állást foglaljon egy másik tagállam jogának az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről és az érintett tagállam bíróságai által e jognak adott értelmezés érvényességéről. Úgy véli, hogy nem a Cour de cassation (semmitőszék) feladata, hogy a külföldi bíróság helyébe lépjen valamely külföldi ország pozitív joga útmutatásának meghatározása érdekében, sem pedig az, hogy állást foglaljon ezen ország jogpolitikájáról és annak az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről, mivel ez kizárólag az Európai Unió Bíróságának egységességet szolgáló hatáskörébe tartozik.
- 29 A főtanácsnok álláspontja szerint előzetes döntéshozatal céljából kérdést kell a Bíróság elé terjeszteni. Kifejti, hogy a megállapodás szövegezése, és különösen az átmeneti időszak alatt a tagállami bíróságok előtt indított, de ezen időszak végét követően még folyamatban lévő jogvitákra alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezések hiánya kétséget ébreszt azzal kapcsolatban, hogy az uniós jog

továbbra is alkalmazandó volt-e akkor, amikor a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) meghozta a megtámadott ítéletet.

- 30 A Cour [de Cassation] (semmitőszék) úgy ítéli meg, hogy e tekintetben észszerű kétség áll fenn.
- 31 Bár a megállapodás 126. cikkében előírt átmeneti időszak lejártá előtt indított kereset ebben az időpontban az uniós jog hatálya alá tartozott, a 2006/54/EK irányelvet is beleértve, a cour d'appel (fellebbviteli bíróság) általi határozathozatal időpontjában, 2021. május 27-én a Szerződések, és közelebbről az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 288. cikke [már] nem váltott ki joghatásokat az Egyesült Királyság jogrendjében.
- 32 Így, noha az állítólagos hátrányos megkülönböztetés időpontjában a 2006/54/EK irányelv 19. cikke alkalmazandó volt a jogvitára, fel kell tenni a kérdést, hogy a megállapodás visszamenőlegesen megkérdőjelezheti-e az uniós jog alkalmazását, és különösen a bíróság azon kötelezettségét, hogy az alkalmazandó jogot e joggal összhangban értelmezze.
- 33 Lehet úgy tekinteni, hogy ebben az időpontban, még ha az uniós jog egy része az Egyesült Királyság által elfogadott jogszabályok révén fenn is maradt a brit jogban, az európai uniós jogon nem alapulhat semmilyen, a brit jognak az uniós joggal összhangban történő értelmezésére vonatkozó kötelezettség.
- 34 Ezzel szemben vélhető úgy, hogy mivel a tényállás az átmeneti időszak vége előtt megvalósult, és az eljárást az átmeneti időszak vége előtt indították meg, az Egyesült Királyságnak a 2006/54/EK irányelv 19. cikkét átültető jogát egy másik tagállam bíróságának az uniós joggal összhangban kell értelmeznie még akkor is, ha az átmeneti időszak lejártá után hoz határozatot.
- 35 Ezért a megállapodás értelmezésére van szükség azon kérdést illetően, hogy az Egyesült Királyságnak a 2006/54/EK irányelv 19. cikkét átültető szabályozását az átmeneti időszak lejártá után határozatot hozó bíróságnak az irányelvet átültető tagállami szabályozásnak kell-e tekintenie, amennyiben a tényállás ezen időpont előtt valósult meg és/vagy az eljárást ezen időpont előtt indították meg.
- 36 A felülvizsgálati kérelem másodszor azt a kérdést veti fel, hogy a bíróság helye szerinti tagállam nemzeti jogának összhangban álló értelmezésére vonatkozó kötelezettség akkor is alkalmazandó-e, ha e bíróságnak egy másik tagállam jogát kell alkalmaznia.
- 37 HJ lényegében úgy véli, hogy a francia bíróságnak, amikor az Európai Unió egy másik tagállamának jogából eredő rendelkezéseket alkalmaz, – a Cour de cassation (semmitőszék) általi ellenőrzés mellett – e rendelkezéseket az uniós joggal összhangban kell értelmeznie és alkalmaznia. Kifejti többek között, hogy mivel a Cour de cassation (semmitőszék) a jognak a nemzetközi egyezményekkel való összeegyeztethetőségét ellenőrzi, amennyiben az Európai Unió egy tagállamának jogáról van szó, *a fortiori* meg kell vizsgálnia e külföldi jog

rendelkezéseinek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét, emlékeztetve arra, hogy az uniós jog elsőbbségének alapvető elve értelmében e jog az Európai Unió tagállamai nemzeti jogainak összességével szemben elsőbbséget élvez, és hogy e keretek között a Bíróság az Európai Unió rendes bíróságává emelte a nemzeti bíróságot. Elismeri, hogy amennyiben a Cour de cassation (semmitőszék) úgy ítélné meg, hogy észszerű kétség áll fenn az ilyen kötelezettség terjedelmét illetően, akkor e tekintetben előzetes döntéshozatal céljából kérdést kell a Bíróság elé terjesztenie.

- 38 A CACIB lényegében azt állítja, hogy az, ha minden nemzeti bíróság számára biztosítanának az ahhoz való jogot, hogy megkérdőjelezhesse valamely, a sajátjától eltérő ország jogát, igen kényes problémákat vetne fel, és azt a tagállamok a szuverenitásuk megsértésének tekinthetnék.
- 39 A főtanácsnok lényegében azt állítja, hogy ha a Bíróság azt a választ adná, hogy az uniós jog valóban alkalmazandó, alkalmazni kellene az összhangban álló értelmezés elvére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, amely ezen elv tiszteletben tartását látszik előírni abban az esetben, ha a nemzeti bíróságok egy másik tagállam jogát alkalmazzák. Ugyanakkor kifejti egyrészt, hogy a Bíróság nem mondta ki kifejezetten egy ilyen kötelezettség fennállását, másrészt pedig, hogy annak az összes tagállam általi tiszteletben tartása a további integráció irányába mutató olyan jelentőségű politikai fejlődést jelent az Európai Unió számára, amely miatt e második kérdéssel kapcsolatban is szükségesnek tűnik a Bírósághoz fordulni.
- 40 A Cour de cassation (semmitőszék) úgy véli, hogy annak biztosítása érdekében, hogy a francia állam tiszteletben tartsa az uniós jog elsőbbségét, módosítani kellene a külföldi jog alkalmazása és értelmezése tekintetében gyakorolt felülvizsgálatának jellegét, ha a francia bíróságnak értékelnie kellene egy másik tagállam valamely törvényének az uniós joggal való összeegyeztethetőségét.
- 41 A Cour de cassation (semmitőszék) tudatában van annak, hogy a Bíróság a Marshall ítélet óta úgy ítéli meg, hogy valamely irányelv „önmagában nem keletkeztethet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettséget, következésképpen arra ilyenként nem is lehet magánszeméllyel szemben hivatkozni” (1986. február 26-i Marshall ítélet, C-152/84, 48. pont, ECLI:EU:C:1986:84).
- 42 Ugyanakkor a Bíróság azt is kimondja, hogy „a nemzeti jog alkalmazásakor – akár az irányelvet megelőzően, akár azt követően elfogadott rendelkezésről van szó – a nemzeti jog értelmezését végző nemzeti bíróságnak ezt, amennyire csak lehetséges, az irányelv szövegének és céljának fényében kell megtennie annak érdekében, hogy elérje az irányelv által előírt eredményt, és így megfeleljen a Szerződés 189. cikke harmadik bekezdésének” (1990. november 13-i Marleasing ítélet, C-106/89, 8. pont, ECLI:EU:C:1990:395).
- 43 Amennyiben a (jelen határozat 12. pontjában hivatkozott) Von Colson és Kaman ítélet szerint az összhangban álló értelmezés elve köti a nemzeti bíróságot mint az

irányelvek saját nemzeti jogrendjében történő végrehajtására köteles tagállam szervét, nem zárható ki, hogy ugyanez a helyzet áll fenn abban az esetben is, ha e bíróságnak egy másik tagállam nemzeti jogát kell alkalmaznia.

- 44 E tekintetben a Bíróságnak már volt alkalma kimondani, hogy a valamely „*jogvitában eljáró bíróság feladata, hogy azon állam jogszabályait, amelynek bíróságait a [joghatósági] kikötésben kijelölték, az uniós joggal, különösen pedig a[z] [...] irányelvvel összhangban értelmezve alkalmazza [...]*” (2020. november 18-i Ryanair ítélet, C-519/19, 51. pont; 2022. december 8-i Luxury Trust Automobil ítélet, C-247/21, 67. pont, ECLI:EU:C:2022:966).
- 45 Úgy tűnik tehát, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az összhangban álló értelmezést követel meg a nemzeti bíróságtól, még akkor is, ha annak egy másik tagállam jogát kell alkalmaznia.
- 46 Ugyanakkor, amikor kifejezetten erre vonatkozóan tettek fel kérdést a Bíróságnak, a Bíróság az előtte folyamatban lévő ügy sajátosságai miatt nem válaszolt arra (2022. december 15-i ítélet, C-577/21, ECLI:EU:C:2022:992).
- 47 Ezenkívül hasznos lehet tudni, hogy azon nemzeti bíróság feladata, amely valamely másik tagállam jogát alkalmazza és megállapítja, hogy azt nem lehet az uniós joggal összhangban értelmezni, azonos-e azzal a feladattal, amelyet a saját nemzeti jogának alkalmazása során gyakorol, és hogy adott esetben az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkében foglalt és a 2006/54/EK irányelvben konkretizált hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve arra készítheti-e ezt a bíróságot, hogy még magánszemélyek közötti jogvitában is mellőzze e jog alkalmazását.
- 48 Ennélfogva e következtetést illetően észszerű kétség áll fenn, így a Cour de cassation (semmitőszék) e tekintetben is előzetes döntéshozatal iránti kérelmet tart szükségesnek, figyelembe véve ezenkívül a válasz intézményi vonatkozásait is.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN a Cour [de cassation] (semmitőszék):

TEKINTETTEL az EUMSZ 267. cikkre

a következő kérdéseket TERJESZTI az Európai Unió Bírósága elé:

1° Úgy kell-e értelmezni a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből (EAK) történő kilépéséről szóló, az Európai Unió Tanácsa által a 2020. január 30-i (EU) 2020/135 határozattal jóváhagyott megállapodást, hogy az Egyesült Királyságnak a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK parlamenti és tanácsi irányelv 19. cikkét átültető szabályozását az átmeneti időszak lejárta után határozatot hozó bíróságnak az irányelvet átültető tagállami szabályozásnak kell tekintenie, amennyiben a

tényállás ezen időpont előtt megvalósult és/vagy az eljárást ezen időpont előtt indították meg?

2° Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 288. cikket, hogy a magánszemélyek közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak, amely egy másik tagállam jogát köteles alkalmazni, e jog rendelkezéseit valamely irányelvvel összhangban kell értelmeznie anélkül, hogy ennek a kölcsönös bizalom elve akadályát képezné?

3° Amennyiben a nemzeti bíróság úgy ítéli meg, hogy az ilyen, összhangban álló értelmezés nem lehetséges, mellőznie kell-e e jog alkalmazását, amint azt a saját nemzeti joga esetében tenné, ha az uniós jog valamely olyan általános elvéről vagy az elsődleges jog valamely olyan rendelkezéséről van szó, amelyet egy irányelv konkretizál?

A felülvizsgálati kérelem tekintetében eljárását az Európai Unió Bíróságának döntéséig FELFÜGGESZTI.

[omissis]

[omissis] *[Eljárási elemek]*

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM